

Fletorja e Klerit Katolik

të Shqypnis

PERMAJTJA E LANDËS

Akte të Selis Shëjte:

<i>Acta Pii PP. XI: Vëndim mbi famullijat e Shllakut, e Mazrekut e e Stajkes</i>	fage 2
<i>S. C. pro Ecclesia Orientali: Monitum praecavens abusus mendicantium</i>	« 3
<i>S. C. de Propaganda Fide: de religiosorum adscriptione Pontificio Operi</i>	« «
<i>Pont. Commissio interpr. Codici: de matrimonio</i>	« 4

Akte të Dieëzeve:

<i>Leter e Delegatit Ap. Klerit e popullit të Mirditës.</i>	« 5
<i>Leter e Argjipeshkvit të Shkoders mbi Rusi.</i>	« 9
<i>Responsa ad varias quaestiones</i>	« 11
<i>Per t' u vûe oroe (mi të paren të prende të mojit)</i>	« 13
<i>Casus conscientiae.</i>	14
<i>Lajme</i>	« 15

SHKODER

Shtypshkroja e Zojës së Paperlyzme

1930

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Fletorja e Klerit Katolik

— TË SHQYPNËS —

Në rasen e madhnueshme

në të cillen

SHËJTI ATË PAPË PIUS XI

zgodh

per Ipeshkev-Abat të Mirditës

Të Perndritëshmin e të Pernderueshmin

F. Smzot Frano Gjini

Fletorja e Klerit

i uron Shkelqesis së Tij

JETË TË GIATË VEPRIME TË MARA
NË MIRDITEN KATHOLIKE

Ad multos annos!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

AKTE TË SELIS SHËJTE

ACTA PII PP. XI

Vëndim

Me të cillin Shëjti Atë Papë Pius XI. dau qi famullijat e Shllakut e të Mazrekut të shkputen prej Dieqezit të Sapës, e të bashkohen me Arkidieqes të Shkodres; ashtu edhe qi famullija e Stajkes, deri tesh perkohesisht me Shkoder, t'i jesin daj ktí arkidieqezit në fjalë.

PIUS PP. XI.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM. Incumbentis Nobis pastoralis officii cura Nos instanter admonet ut, Christifidelium profectui continenter intenti, ea, adjuvante Domino, decernere studeamus quae spirituali eorum regimini prospiciant. Quapropter, conlatis consiliis cum Venerabilibus Fratribus Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, qui negotiis Sacrae Congregationi de Propaganda Fide praepositi sunt, motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione Nostri deque Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine praesentium Litterarum vi, a dioecesi Sappensi quas sejungimus paroecias, quae de Mazreku et de Shllaku nuncupantur, quoniam ob nimiam earumdem a Sede Episcopali distantiam ab Episcopo Sappensium eadem commodè moderari nequent; ipsasque Archidioecesi Scodrensi adnectimus. Eidem vero Archidioecesi Scodrensi etiam tribuimus definitive paroeciam de Stajka, quae aliquot ante annos in ipso Sappensis ac Scodrensis dioecesium limite constituta, jam Archiepiscopo Scodrensi ad tempus commissa erat. Haec in bonum paroeciarum earumdem, attentis etiam suffragiis Delegati Apostolici Nostri Albaniae votisque Archiepiscopi Scodrensis atque Episcopi Sappensis, in Domino statuimus; decernentes praesentes Litteras firmas, validas atque efficaces semper extare ac permanere, suosque plenos atque integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectant sive spectare poterunt, amplissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque ex nunc atque inane fieri, si quidquam secus, super his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter sive ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die XXV m. Januarii a. MCMXXX Pontificatus Nostri VIII.

P. Card. GASPARRI
a Secretis Status

S. C. PRO ECCLESIA ORIENTALI

Monitum

Praecavens abusus mendicantium

(A. A. S. 2 apr. 1928, XX, 107)

Pluries relatum est Sacrae Congregationi pro Ecclesia Orientali quosdam qui Orientales se profitentur, aut etiam, falso nomine exhibito ad Clerum Orientalem se pertinere dictitant, huc et illuc per Italiae dioeceses et exterarum regiones pervagari, pecuniam colligendo vel et Missarum eleemosynas expostulando.

Iidem, quo facilius bonam fidem aliorum decipiant, solent quidem exhibere scripta et documenta, — quandoque photographias, — quae sibi prodita a Praelatis asserunt; quaeque vero aut apocrypha inveniuntur, aut ad alium finem obtenta.

Sacra itaque Congregatio pro Ecclesia Orientali declarat ac monet neminem a se facultatem habere pecuniae emendicandae nec non stipes Missarum colligendi; et ad tantam audaciam compescendam, et potissimum ad tutandam dignitatem et bonam famam Orientalium praesertim sacerdotum, rursus urgere satagit locorum Ordinarios ut advigilent, ne parochi, religiosarum domorum Superiores, ipsique fideles ab hisce pecuniae collectoribus decipiantur, neque eos recipiant neve, eo vel minus, Missas celebrandas illis tradant, graviter onerata conscientia pro Missarum satisfactione.

S. CONGR. DE PROPAGANDA FIDE

(Pontificium opus a propagatione fidei)

Declaratio 1. feb. 1928.

De religiosorum sodalium ascriptione Pontificio operi

(A. A. S. 2 apr. 1928, XX, 109)

Plurimi Sodales Religiosi, sive viri, sive mulieres, cupiunt quidem adscribi Pontificio Operi a Propagatione Fidei, et Indulgentias sibi acquirant et privilegia fruantur, quibus dictum Opus donatum est a Romanis Pontificibus. Verum cum iidem teneantur voto paupertatis, non habent unde statutam stipem solvant. Quae rerum adiuncta cum in ascriptus Secretarius generalis Romano Pontifici, in audientiae die 21 mensis Januarii anni MDCCCXXVIII, exposuerit, Beatissimus Pater haec benignissime indulgere dignatus est:

a) Sodales Religiosi, sive viri, sive mulieres, Ordinum illorum vel Congregationum, quorum quarumve aliquot membra in locis Missionum ad evangelizandos infideles operam et rite conferunt, omnibus favoribus pro adscriptis Pontificio Operi concessis frui poterunt dummodo quotidie statutas preces recitaverint, idest semel *Pater* et *Ave*, addita invocatione: *Sancte Francisce Xaveri, ora pro nobis.*

b) Sodales vero ceterorum Ordinum vel Congregationum, ut iisdem favoribus frui possint, et ipsi dictas preces recitare tenebuntur, et insuper domos religiosa, in qua degunt, aliquam eleemosynam Pontificio Operi quotannis conferre debebit pro Dei amore atque animarum.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 1 Februarii 1928.

Iosephus Nogara, *Secretarius generalis*

PONT. COMMISSIO INTERPRETANDO CODICI

Responsa 10 mart. 1928

De forma matr. et de assistentia matrimoniis mixtis

(A. A. S. 2 apr. 1928, 20, 120)

E.mi Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, responderi mandarunt ut infra ad singula:

I. De forma celebrationis matrimonii

D. An canon 1098 ita intelligentus sit ut referatur tantum ad physicam parochi vel Ordinarii loci absentiam.

R. *Affirmative.*

II. De matrimoniis mixtis illicitis

D. An canone 1102 § 1 revocata sit facultas, alicubi a S. Sede concessa, passive assistendi matrimoniis mixtis illicitis.

R. *Affirmative.*

Datum Romae, die 10 mensis Martii anno 1928.

P. Card. GASPARRI, *Praeses*
Joseph Bruno, *Secretarius*

AKTE TË DIEÇEZEVE

Leter e Shk. T. Emzot Delegatit Apostolik
Klerit e popullit të Mirditës

GJONI

ARGJIPESHKEV I KALÇEDONIES

DELEGAT APOSTOLIK

ADMINISTRUER I PERKOHSEM I ABACIS SË MIRDITËS

TË NDERTIT KLER E MARË POPULLIT SHNDET E BEKIM

Kuer së parit e patme njoftun bujarin e Popullit të Mirditës, i cilli edhë nder rreziqe qi pat Shqypnija nen zgjedhë të Turkut, e ruejti besnikisht e me trimni të madhe Fën e të Lumit Jezu Krisht, kena ndie në zëmer t'onë një dashtëni të vecantë per të; e bashkë edhë një dishirë të ndezun me veprue qi per ditë e më fort të lulzohë në ket vend — si në një lulishtë të zgjedhun jeta e thjeshtë e të krishtënve të parë, jeta me një pastrë ëjllore e me një dashtëni vllaznore.

Por prej asajë ditë qi Provania e Zotit desht e urdhënoj qi Na t'a merrëshim perkohësisht në dorë Administraten e Pater t' Abacis s' Uej, dashtënia e Jonë per JÛ u rrit edhë më, e na jon gjithnji tuj u shtue kahë shofim me sÿ t'onë pajët e mirë qi i keni prej të madhit Zot. E ju, o Meshtarë të ndershem, na më afër e më mirë mundeni me i vrojtë zakonet e jetesen e popullit qi keni në knides, Ju mundeni me vertetue e me dishmue se s' zakonisht dahet në shëj Mirditsi per at pastrë shëjte qi asht si zherahuri i krishtënit. Ju e dini se s' qindresë e duresë ka e dftojnë atë të shkretë, qi shpesh gjinden mangut per sendet na të nevojshme se s' mandë hjekin per me ardhë tu Kisha e Famallis edhe prej vende e fort të lergta.

E Na vetë, tek s' erdhme në Mirditë, patme per çka m'u shendue, tuj pë zellin e knidesin qi shum e shum dftuene per me fitue ndiesen e madhe qi Papa Shëjte ja kishte në të Krishtënimit marë: e u bindëshim tuj pë se t'nepte edhe ndoj lmoshë sadë e vogel me i ndimue të hapunit të tës shëjte nder atë vëade kù endë sundojnë idhurat e barbarizmi. Na u dukte si me pë disa tuj ja

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARTIN BARLETI"
SHKODER (2018)

hjekë vedit kashaten e bukës prej gojet t' ãnshme, per me ju ardhë në ndimë Misjonarve qi shkojnë tuej e shkri jeten e vet per me e hapë Fën e Zotit e çivilizimin e vertetë.

Tuej i vrojtë e tuej i peshue me mënd kto sende, po e ndimë në zëmer mâ fort detyren qi kena me u mundue per permirsimin e Mirditës jo vetun per çka i perket drejtë per drejtë shpirtit; por edhe per çka i perket korpit. E masl ujdia e dashtënia e Meshtarís në nenen anë Na siguron se të gjith kan me Na u bâ krah e ndimë, e Populli në tjetren anë, tuej marrë vesht se në veprim t' Onë së kena para sýsh tjetër qellim veç se të miren e tí, ká me Na ndiguiue; nuk vanojmë mâ teper me U paraqitë do shestime qi Na duken të nevojshme per permirsimin e dishruem.

E pik së parit Na po gzohena tuej ndie se Mirdita per ditë e mâ fort lirohet e pastrohet prej atí namit të keq, qi dikuer ju kje njitun sidomos disá vendeve t' Ona kahë ana e hajnis e grabís. Por Neve Na disprohet zëmra tuej e dít se shum e shum vobekë janë xânun në fyt prej do cubash mâ të rrezikshem e mâ mizorë se kurr. Rrallohen po, e higen (me ndimë të Qeverís) ata cuba e ata hajna qi motit plaçkitëshin do ara, do shpia, atjê lerg e per një kál, per një gomár, per një lopë a per një dash — per posë se e bjerrëshin hirin e Zotit — e vëjshin në rrezik jeten e vet e fitojshin marren, edhe mjerín, pse shum herë gjája e huej kje si një zjerm qi hajnit ja shkrini edhe gjânë qi kishte në shpí të vet; rrallohen ata cuba, po thona; por shumohen ata qi ja plaçkisin shpín edhe mikut, t' afermit, kojshís; e nuk ja hán vetun mishin e lopës a të dashit, por ja perpín gjakun e nierzve, e shtihen se janë të mishrirshem pse, në sá i mysin, jau shtrin e paraqesin një kuletë me pare.

Ju e merrni vesht kollaj, o të Krishtënë të dashtun, kú vret fjala e Jonë, e se Na po e çojmë zânin kundra fajdexhive. Merret vesht, jo kundra atyne qi e lypin at fajde, qi premtojnë Zoti e Kisha shëjte, por kundra atyne qi lypin çka Kisha *mallkon*, fajde Çfutnish fajde rrenuese qi i fikë jetimat, vejushat e vobekët, fajde qi do të jau turbullojnë gjumin edhe atyne orzezve kopraca me hije të mner-shme fmísh të zbët e të maruem metun pá gjak, pse gjaku i tyne ká pikue, á derdhë e i ká mushë kuletat e mallkueme të fajdexhive.

Oh t' i kishim Na në dorë, o Vllazen, mjetet e nevojshme me i lirue prej kësaj robni, kú mjerisht gjimojnë, shum prej popullit t' Onë. Oh kish të muejshim me i thye atò pranga të mallkueme me të cillat i kan lidhë fajdexhít mizorë! Por masl pare nuk kena, do t' i perdorojmë do masa tjera me i largue si sá e të mundena atò ushújza

të ndyeta qi nuk ngihen kurr me gjak të vobekve. E së parit të gjithve po u porosisim qi të mundoheni me i pelqye të madhit Zot me një jetë shëjte e me zakone të mira: atëherë i Lumi mâ kollaj ká me na i largue ato të zeza qi i kena meritue edhe me mkate t' ona, ká me na bekue edhe token e me na e bâ mâ të frytshme. — Mandej lê të xehena per ditë e mâ teper nder punët e shpirtit: t' ushqehena me vepra devocjonit, me uratë e me sakramende shëjte, per të cillat na vjen keq me u thanë se shum janë si të ftoftë: mos e harroni fjalën e Unjillit shëjt: Kerkonie pik së parit Rregjinín e Zotit, e sendet tjera kan per të ju dhanë si një shtojcë. Mandej mos harroni se Zoti i ndimon atí qi i ndimon vedit e jo atyne qi me harxhe e me shpenzime boshe e të pá masë rrenojnë vedin. — Teper shum janë ata qi në rasë të festave, të darsmave e të dekve harxhojnë pá arsye e masë. Meshtarë të ndershem, çonje zânin *opportune et importune* — me kohë e pa kohë me i bâ me kuptue popullit se áisht një marrí me shprishë e me sosë një a në pak dit me do miq qi s' kan nevojë, çka kishte me u mjeftue familjeve per disá muej; se áisht një mizorí me i lanë të vett (edhë fmít e njomë e grát me fmí në gjí) pá bukë, pa tamel, pá mish, per shkajk të do festave. Atò festa nuk janë jo per me e nderue Zotin, Zojen, e Shëjtnit por një zakon i perçudshem me ja bâ qefin e me e gazmue të mallkuemin qi kje gjakbàsë prej fillimit të botës. E kush nuk e din e kush nuk e kján shperdorimin e pareve qi bâhet në rasë të mte-save? Shtohen per ditë paret qi lypen per një vajzë, e kjo shkre-të i nepet atí, qi babës, vllaut a mikut ja mushë mâ shum kuletën, tuej u kqyrë pak o aspak a i nepet të mirit, a të keqit: e kso doret kush e di sá herë merret në qafë një vajzë e keqe e shitet si t' ishte një baktí; e i shitet mishi, gjaku, ndera, lavaka, e e shkreta kuer mrrín në shpí të shoqit, gjên atý per atý zien e luke, vobsín, borxhet ndaj fajdexhít, në sá paret e burrit janë në shpí t' atí qi e ká shitë.

Çka me thanë mandej per të mshhunit e gjës qi bâhet mâ zí se kot, kuer ndollë deka e ndonënit në shpí? O mizorí e pa sho-qe! I ká dekë i ati o e ama atí djalit: e ne prehen qe shesh, pula: vlojnë kusia, çilen e shprazën vozga, shtrihen gruni e drithi: prej gjithkahit ngasin miq — per shum janë e gjithkand ata miq qi të hanë gjân e kishin me të hanger mallë edhe atý. A thue ká hije qi i biri të bâjnë shen e gazmend pse i ká deka prindja? E në kjoftë se zakoni don qi gjája e tyne të ju shkojnë mrapa mas deket, a du- ket me rrugë qi të bâhet një hap tjetër e me mrrít në zakon t' a-

tyne nierzve t'egjer qi i mysin grát mî vorrin e burrit të tyne, e robt e sherbtorët mî vorrin e Zotnís? O të krishtënë të dashtun! nderoni po prindët t'ú, të gjallët e të dekunit: nderoni robt t'ú: nepniu lecim shpirtnave të tyne, por jo me zakone qi u giasin zakoneve barbare. Nepni ndoj lëmoshë vobekve qi kan me bekue të dekunit e të gjallët: lutniu per shpirtua të tyne, avitniu sakramende të rrfimit e të kungimjt, nepni lëmoshë per ndoj meshë e shifnie ju vetë. në muejshi, at meshë: kshtû jau shpejtoni atyne të himunit në qiellë. Edhë trupnat e tyne të jën perciellun tu vorri me uratë e me bekime të skamnorve e jo me të brituna t'atyne qi ndoshta janë dejun me rakí, e me të qeshunat e fajdexhíve qi u kan dhanë pare me tretë. O të krishtënë, mos Na i vorroni nen borxhe edhë nipat e sternipat, në sá i mloni të dekunit t'ú me dhé.

E në sá shmangena prej shpenzimeve boshe, do të nepena edhë mâ fort mas punet. Mâ të pak fitohet pse pak punohet: „Me diersë të ballit t'and ké m' u ushqye me bukë“ i kje thanun Adamit. I Sh' Pali na thotë: „Aj qi nuk lodhet tuej punue, mos të hán“. Edhë na thotë Shpirti Shëjt: Shum mrapshtina na i ka msue papunija.

Por masi kto kursime e permirsime nuk munden aty per aty e gadi si per mrekuill me e pertri gjëndjen e familjeve, e në kaq fajdezhit e pashpirt kishin me shkaktue dame edhë mâ të mdhá, Na duket punë e nevojshme me u sjellë kah Ju, o Famulltarë të ndershem, me U porositë e me U urdhnuë n'emen të Zotit: kercnoniu shpesh e fort atyne gjakpísave qi na -rrenojuë vendin: mos u nepni atyne pjesë nder sakramende e nder bekime tjera deri sá me punë (e jo vetun me premtime qi masandej nuk i majuë) nuk shmangen prej rrugës së mrapshtë e të mallkueme. E me dekë nder Jú ndonji asi ushujzash qi populli i njef per fajdexhí, edhë pse i xânun në fyt prej mordes, duket se pendohet e bân shum premtime se ká me ndrrue jeten e zakonet e me i shperblye damet e bâmuna, Na duket me rrugë qi mos të vorrohet me ato bekime e salikime me të cillat bekohen ato qi do të njallen një ditë me të Lumin Jezu Krisht per lumní të pasosme, masi sá kjene gjallë u lëshuene si bishë e eger me jau thithë gjakun, me jau hanger mishin gjymtyrve të Lumit Jezu Krisht. E m' u shndoshë aj e mos me i majtë premtimet e bâmuna në rrezik të dekës, e m' u smue e me dekë, mos të vorrohet mâ as nder vorret e bekueme.

Me kto masa po kena uzdajë se bashkë me dobí të shpirtnave — qi s' parit do t'a kerkojmë, po veprojmë edhë per dobí të korp-nave të popullit t' Onë të dashtun: e me ket shpresë tuej U urue

të gjithve një gjendje mâ të mirë, me gjith zëmer po e thrasim mi Jú, o Meshtarë të ndershem, e mi popullin marë bekimin e të madhit Zot n'êmen t' Atit e të Birit e të Shpirtit Shëjt.

Mnelë, 20 Fruer 1930

✠ GJONI

Argjip. i Kalçedonies
D. A. Adm. i Abacís

Leter e Argjipeshkvit të Shkodres mbi Rusí

MESHTARVE TË NDERUESHEM E POPULLIT TE DASHTUN T' ARKIDIEÇEZIT TË SHKODRES SHNDET E BEKIM PREJ ZOTIT

Sikursë dashtnija kje ajo qi e shtýeni të dashtunin Shelbues me u bâ nieri e me dekë per shëlbim të nierzve, njashit dashtnín me shoqishojën permbi të tana vyrtytet na e la të porositun i lumi, e desht qi dashtnija t' ishte shëji i sigurtë per me u njoftë e me u dallue prej tjerve ndjeksit e tí. E kshtû shofim se të gjith ata qi kan dashtë me ecë mbas gjurmve të J. Krishtit janë munden me shkëlxye në ket vyrtyt, tuj shkri per ndimen e tjerve jo veç mundin e pasunin, por edhë shëndeden e jeten. E per shokë mbas msimit të J. Krishtit nuk kan njuhë veç t' afermit me gjak e me fé, por edhë të huajt e jashta fés, d. m. th. të gjith qerzit mbarë. Nuk ást prá per t' u çuditë ne pashim Shëjtnit Eton Papë kah perkujdesen me cenë të posagme per mjerimet e nierzve e shpirtnore e korpore, e kah epen me të tana mjetet qi kan per doret, me ja u lecue të mjeruemve kush do të jenë vajet qi psojnë. Mëft ksi tregime dashtnijet të Zevendsave të J. Krishtit na ká rá me na edhë neve si kohen e luftës së madhe q' shkretë Europen, si edhë nder kto ditë t' ona në rasen e të zeave të mdhaja qi janë tuj randue permbi Rusín e shkretë.

Të zeza aq të randa, mjerime aq të shembueshme sá nuk dihet se i ká rá deri sot ndoj popullit me vueq rrebt; sá me t' u giá se dialli vetë me pasë në dorë sundimin e atí vendit, nuk kishte me mujtë me shpirti ma me idhnim e egercim muijn qi ká kundra Zotit e kundra Klerit. Kishnat me mu janë rrenue e rrenohen per ditë; ashtu q' do ndatesë tjetër qi kan ngrehë nierzit per me nde-

rue Zotin; fuguret po digjen, kryqat po coptohen, kumbonët po shkrihen për me ndreqë vegla luftet; dhunë gjithë farësh fliten, shkruhen, bâhen kundra Zotit, jo veç që do shëj besimit i ndalohet popullit, por edhe shterngohet me gjithë farë mizorinash me shkelë e me shâ shka i perket, të naltit Zot; shkurt, mundet m' u thënë, se nuk dihet m' u kuptue ndoj e keqe që aty mos të ndollin.

E mirë, edhe kti popullit të shtypun ksi sojit prej të pá Tenzonve, edhe pse me shumicën e madhe nuk i perket kishës katolike, Shëjti Atë Papë Pius XI. ja ká njitë doren, e ást mundue me ju bâ ndimë në shumë turli.

Mâ sparit me të holla që bujaria e popullit katolik ja vûni në dorë çoj nierzit e vet në Rusí, e për shumë kohë mbajti 150000 fmi, të cillët pá buk e pá veshë ëndeshin rrugave me ja therë zëmren gjithkuej, por jo atyne qeverritarve të pá shpirtë, të cillët ja préne rrugen ksajë ndimë, tuj dashtë mâ mirë me e pá popullin të faruem prej újet, se të ndimuem prej Papet.

Mandej mjeft u mundue me shtýe Pushtedet e Mdhaja e Lidhjen e Kombeve të nderhishin me shterngue sundimtarët e terbuem të Rusís me ja lânë popullit të lirë besimin, e me pushue prej salvimeve që permëndme; por pá farë frytit; pse nierzit e shekullit kan tjera qellime; lakmija e fitimeve toksore nuk i lën me i pá mjerimet e tjerve, e i shtýen me shkelë që do ndjesí bujare e që do drejtsí.

Por kuer ngushtimet janë mâ të mdhaja e ndima e robit na mungon, mâ e madhe do të jët shpnesa e jonë te Zoti, mâ të xeta të lutunat t' ona para Fronit të Lumnis.

Prandej Shëjti At Papë në ket rasë kaq të vajtueshme ká me ju sjellë të naltit Zot më një mnyrë të posaçme, për me i lypë mshirë për at popull të travajuem. Para do ditve ká dergue Zevëndsit të vet në Romë, Kardinal Pompilit, një shkresë, me të cillen i bân me dijt atí, e neper të gjithë popullit të kshtënë, se kishte dá, ditën e të lumnueshmit Patriarkë Shëjtit Sh' Jozef, me dalë vetë në Kishen e Sh' Pjetrit për me thanë një meshë të madhe, me qellim që me ja shperblye t' amlit Shëlbues dhunijt e mdhaja që po i bâhen nder vendet e Rusís, e me e shtye Zëmren e tí të dhimshme t' i bâjnë me pushue mizorínat e anmiquve të fës, e t' a lirojnë at popull prej ngushtimeve të forta që e kan rrethue.

Mâ teper, difton dishirin që të tanë bit e Kishës Shëjte të bashkohen në ket lutje me Baben e vet të dashtun, e të mundohen me të lutuna të veta me e zbutë mënjn e Zotit.

Për me e çue në vend ket dishirë të Bariut t' onë të Pergjithshem, kena dá, o Vllazen të nderueshem e Bi të dashtun: mâ sparit ditën e Sh' Jozefit me dalë edhe Na në kishen t' onë katedrale për me thanë meshen e madhe për ato qellime që ka diftue Shëjti Atë Papë; me ja vû detyrë drejtorve të gjitha kishnave të gjytetit e gjithë famullinave t' Arkidiecezit me ja kndue popullit ket leter t' onë të dilen perpara, e me e porositë me e pá meshen ditën e Sh' Jozefit e me thanë ndoj uratë të posaçme, që t' ja kryejn Zoti dishiret Shëjtit Atë Papë.

Kena shpresë të ngulun se Zotyn i lumi nuk ká me perbuzë të lutunat e sá sherbtorve të vët, por i dhimshem ká me çilë kronin e mëshirës për at popull të mjerë.

Të sigurtë se të gjithë meshtarët kan me krye plotsisht porosinat t' ona, me zëmer po ju lusim të gjithëve shndeden mâ të plotë, e bekimet mâ të kandshme.

Shkodër 13 Marc 1930.

✠ LAZRI Argjipeshe

Njoftim

Po i bâjmë me dijt Zotní Famullitarve, e po i porosisim të ja njoftojnë edhe popullit, se urdhni i Shëjtit Atë Papë ást me e lutë Zotin për ditë që të ketë mëshirë për të ngraten Rusí, të ja lenojnë mjerimet e mdhaja që e kan rrethue e salvimeve e forta që randojnë permbí të. E për me ja bâ të lët gjithë kuej të kryemit e ksajë detyrë, ká urdhnuë që t' i kushtohen Zoti për ket qellim njatë të lutuna, që Shëjti Atë Papë Luani XII pat dá të thoeshin mas se të cilles meshë të vogël; do me thanë: Trí Falemi Mrijt, Falemi Rregjineshen. etj.

Responsa Brevissima ad varias quaestiones

Quaestio. — An parochus vel ecclesiae rector dominium acquirit sacrae suppellectilis ipsi personaliter donatae?

Responsio. — Acquiri ac proinde potest eam donare, vendere, legare, locare; possunt namque res sacrae (consecratae vel benedictae constitutiva benedictione) esse in dominio privatorum, quamvis ad usum profanum vel minus proprium converti non possint (can. 1150).

Q. An Sers, qui cum Codex . . . promulgatus est, contra personam mortuam ecclesiasticam in annis 32 pacifice possidebat, vi

can. 1511 § 2 (qui tempus ad praescribendum requisitum ex 40 ad 30 annos coarctavit) iam praescripsisse censendus sit?

R. Ita sane. Nam tempus ad praescribendum requisitum, a lege non autem a facto humano, unice pendet: ideirco mutata lege et ipsum mutatur.

Q. An oblationes fidelium et iura stolae habenda sint tanquam bona quasipatrimonialia beneficiarii?

R. Negative: nam Codice i. e. promulgato, tum voluntariae fidelium oblationes quae ad beneficii rectorem spectent, si certae fuerint, tum iura, ut dicitur, stolae intra fines taxationis dioecesanae vel legitimae consuetudinis, ad dotem beneficii pertinent (can. 1410), cuius fructus superflui beneficiarius tenetur pro pauperibus aut piis causis impendere (can. 1473).

Q. An, fonte baptismali ad normam can. 774 introducto, expectanda sit ad aquam benedicendam vigilia Paschatis vel Pentecostes?

R. Negative. Ad normam can. 757 § 3, statim aqua a parocho infundi ac proprio ritu benedici potest.

Per tu vû oroe e per të ju shpallë popullit

Pak munden me u gjetë të kshtënë qì nuk e njofin premtimin e mueshem, qì ja bni i lumi J. Krisht Shjtes Margaritë Mari Alacoque per at qì kishin me u kungue rresht nand të prënde të para të mojit. I tha se per shperblim të ktí nderimit qì të kshtënë kishin per të ja b Zëmres së Tí të hyjnueshme, i Lumi kishte per të ju dhanë hirin qì mos me dekë ndë muí të Zotit, por me e pasë të siguruem shëlbimin e shpirtit. Gjithkush qì e di se shka do me thanë shëlbimi i shpirtit, e kupton lëtas se s e madhe sht kjo nderë qì k premtue i dashtuni Shëlbues: e kupton edhë se s zellë kishte me u lypë prej anes të kshtenve mos me e lanë ket të mirë me vojtë pá fryt.

Por ktu Na duket e nevojshme me ja kujtue si meshtarve ashtú popullit nji gabim qì shifet se ndë shum vende sht perhapë: dona me thanë, qì me e ndrrue të paren të prende me të paren të dile të mojit. Nuk mërret vesht se si k mujtë me hi ndë popullin e kshtënë ky zakon, mbasi fjalët e J. Krishtit janë fort të kjarta, e më tjetren anë Kisha Shëjte kurr nuk e k dhanë ket soj lirijet. Prandej sht nevoja me i diftue popullit, se në dashtë kush me xjerrë

fitim prej premtimit të J. Krishtit, i duhet do e mos me i ndëjë konditave qì k vù vet i Lumi; do me thanë, i duhet Kungimin e shperblimit me e b të paren te prende, e jo të paren të dile të mojit.

E per me forcue ket fjalën t'onë po shpallim ndë ket vënd nji leter, qì mbas kerkimit t'onë i kje dergue permbi ket ashtje nji të nderit Jezuit.

✚ LAZRI Argjipeshkev

Romae, die 22 Aprilis 1930

Reverende in Christo Pater

P. Ch.

Peculiari cum gaudio accepi epistolam, quam nomine RR. DD. Archiepiscopi Lazzari Miedia ad me misisti eoque libentius petitioni obsecundare volui, cum quaestio in ea proposita nonnumquam exagitetur. Jam pluries notitias de ea quaesivi sed hucusque nihil inveni. Epistola tua accepta denuo in libris de devotione erga SSmum Cor Iesu agentibus requisivi sed frustra. Demum adii nostrum Patrem Vermeersch, S. J., virum haud parvae experientiae et auctoritatis, qui mihi sequentia respondit:

« Sancta Ecclesia indulgentias quidem transferre potest, sed si « agitur de speciali quodam privilegio, quod Dominus Noster immediate Ipse concessit, conditiones, quas Christus Ipse statuit, mutari non possunt sed stricte servari debent ab iis, qui talis privilegii participes fieri volunt. Quod magnam illam Promissionem « SSmi Cordis attinet, ea valet pro iis solummodo, qui per 9 continuas primas ferias sextas Communionem Reparatricem accipiant. « Praeterea nullus Summus Pontifex hac in re nunquam declaravit.

« Iis qui prima feria sexta impediti sunt Dominus ad Sacram « Mensam accedant aliquatenus sperare licet fore ut Dominus Noster eorum bonae voluntatis raticnem habeat, sed nihil certo de « hac re scimus.

« De Communionem primae dominicae vel potius 9 continuarum « primarum dominicarum nulla indulgentia universalis existit. Opinor autem RR. DD. Archiepiscopum facile indulgentiam esse consecuturum a S. Congregatione S. Penitentiae. Interim aliqua « oratio, cui indulgentia plenaria annexa est fidelibus commendari « poterit, e. g. oratio: Criste Jesu (Collect. S. Poenit. n. 130) vel « alia oratio. »

Haec R. Vermeersch. Equidem plane eodem modo cogito. Quam graves sint conditiones ex eo etiam patet, quod qui seriem

9 primarum feriarum sextarum inceperit sed una prima feria sexta impeditus fuerit, is debet novam seriem incipere.

Haec proponas velim RR. DD. Archiepiscopo, quem spero hac responsione contentum esse futurum. Sin aliter, mihi iterum scribas velim.

Commendo me SS. SS. et OO.

Servus ac frater tuus in Corde Iesu
Willem Kea S. I.

Oroe

Shka shkrueme sipri është, që t'a marrin vesht gjithkush se mnyra e sigurët për me fitue nderen e premtueme prej Zemres të J. Krishtit përmbabet ndë kungimin e pādām për nand të prënde të para të mojit; por nuk dona me thanë se kungimi i të pares të dile është i pā fitim. Kungimi shëjt që do ditë të bāhet, kā fitime të mdhaja; josë mā kungimi që bāhet të paren të dile të mojit me shum shokë për me nderue Zēmren e hynueshme të J. Krishtit, s' mundet mos me shkaktue fryte të posaçme. E sikursë thotë i dijshti Atë Vermeersch, mundet edhe me kënë që Zēmra e mëshirshme e të dashtunit Shelbues të ja xānë kungimin e të pares të dile si me kënë i të pares të prënde, atyne që ditën puntore i ndalōn ngushtimi i gjallnīs për me ju avitë lterit.

Prandej është mirë që të gjith meshtarët t' a porosisin popullin me e mbajtë ket zakon të mirë: e të mundohen me e përhapë sā mā fort, tuj e dijt se ky është mjeti mā i fuqishem për me xjerrë hire prej Zotit, e për me sigurue shëlbimin e shpirtit.

CASUS CONSCIENTIÆ

De baptismi subiecto, ritu et patrinis

I. — In nosocomio militari, quo afferuntur non pauci milites infideles, praesertim musulmani, cappellanus, quos viventes prudenter alloqui non poterat dum erant sensibus praesentes, solebat condicionate in periculo mortis baptizare, quando erant sensibus destituti. Conditionem apponebat: si capax es. — Sed en, fortuito legit lucubrationem de baptismo infidelium in quadam valde diffusa ephemeride. Porro, in ista dissertatione scriptor dicebat: «Etiam si agatur de viro bono, pio in suo islamismo, si nullo signo exteriori vo-

luntatem baptismi manifestavit, non potest baptizari. Nulla enim probabilitas, habentur cuiuspiam voluntatis implicitae vel saltem praesumptae rationabiliter, qua cuperet baptismum ».

Atque subiungebat, hanc esse doctrinam communem, perspicue confirmatam non una responsione S. Officii. — His assertis perterritus, cappellanus iam non audebat ullum ex istis militibus infidelibus et sensibus destitutis baptizare, nisi prius aliquam propensionem erga religionem catholicam significasset.

Verum in eodem nosocomio erat clericus quidam, qui carens auctoritate ut cappellanus ad suam sententiam perduceret, ipse clam omnes istos sensibus destitutos infideles sub condicione baptizavit. Quaeritur quid de cappellano, quid de ephemeride, quid de clerico sentiendum sit.

II. — In pago quodam regionis meridionalis, parochus iussit ut in posterum aedituus ex urceolo effunderet aquam, quae per interpositam manum sacerdotis diffunderet in infantem baptizandum. Post plures annos, vicarius foraneus, in visitatione, parochum vehementer obiurgavit, quod baptismata dubia ministrasset; iussitque ut ab ipso baptizati iterum condicionate abluerentur.

An recte parochus, an recte vicarius foraneus egerint, quaeritur.

III. — Cum natus esset infans, deliberatum est cum parocho de patrino baptismi. Parochus existimavit nullum meliorem seligi posse quam avunculum qui tunc in longinqua regione degebat. Absenti et non monito avunculo, parochus etiam assignavit procuratorem. Familia nihil pretestata est. In patriam redux, avunculus certior fit se esse patrinum cuiuspiam Aloysii. Ipse autem interrogavit parochum: Non repugno quidem; sed quomodo possum nescius fieri patrinus? — Cui parochus: tuum consensum praesumimus. — Quid de casu dicendum est?

Solutio casuum, quae ad diem 15 Decembris.

LAJME

Ndima që janë mledhë ndë Arkidieqezin e Shkodres
për Vepren e të Hapnit të Fes

VJETET 1929

Shkodra	Kr. 92.50	Dajçi (D. P. Zojzi) . .	Kr. 135.—
Fretnit	138.—	Oboti (D. Gj. Gjergji) .	53.50
Jezuitët	40.—	Shkrelli (D. Ndr. Zadeja)	307.—
	Kr. 278.50		Kr. 495.50

Motrat Servite . . .	Kr. 278.50	Boga (D. N. Bushati). . .	Kr. 495.50
Motrat e Spitalit . . .	61.—	Reçi Lohëja (D. A. Sirdani) 30.—	
Jubani (D. Pj. Tusha) . . .	90.—	Bajza (A. Joak. Serreqi) 26.50	
Rrënci (D. N. Radovani) 130.—		Selca (A. Gj. Dema) . . .	20.—
Sheldija (D. N. Dragusha) 90.—		Vukli (A. Rr. Gurashi) . . .	40.—
Stajka (D. G. Begu) . . .	118.—	Hoti (A. Z. Mesi) . . .	25.—
Kukli (D. Ndr. Mjedja) . . .	50.—	Kastrati (A. D. Berdica) 11.—	
Barbullushi (D. Z. Shkreli) 25.—		Mali i Koley (D. K. Pre-	
Bushati (D. N. Ashta) . . .	115.—	nnushi).	44.—
Berdica (D. Z. Shllaku) . . .	104.—		Kr. 742.—
Shiroka (D. L. Zojzi) . . .	50.—		1211.—
	Kr. 1211.50		Kr. 1953.50

Per Vepren e Fminis Shëjte

Sheldija	Kr. 38.—	Rrjollli	Kr. 21.—
Stajka	16.—	Selce	27.50
Oboti	20.—	Kastrati	25.—
Fretnit	15.—	Shiroka	30.—
Vukli	50.—	Pentari	10.—
Rrënci	20.—	Pulaj	20.—
Berdica	60.—	Trushi	6.50
Jubani	38.—	Oboti	12.—
Dajçi	36.—		Kr. 152.—
Beltoja	21.—		314.—
	Kr. 314.—		Kr. 466.—

Per Vorrin e J. Krishtit

Shkodra	Kr. 53.90	Stajka	Kr. 20.—
Jezuitët	30.20	Jubani	19.—
Shiroka	40.—	Rrënci	20.—
Berdica	58.70	Sheldija	15.—
Beltoja	20.50	Kastrati	10.—
Barbullushi	25.—	Selca	16.—
Trushi	37.75		Kr. 100.—
Oboti	18.—		335.05
Dajçi	Kr. 51.—		Kr. 435.05
	Kr. 335.05		

DREJTUER: Dr. Thom P. Laca, Meshatár

Dom ZEF SHKRELI

Ndë mjesnatë para Epifanis të kti vjetit, pá pritë por jo i pagatuem, pse perherë Sherbtuer besnik i të Naltit, mylli sýt per ket jetë F. i Nd. Dom Zef Shkreli, famullitár i Barbullushit.

Pat lé në Shkoder me 4 në dhetuer 1866. Ruejtë si sýt, kishte xanë me dashtë Zotin e me i shkue gjithherë per vullndiet; prandej i Lumi e dote Puntuer ndë vneshtë të vet. Me 5 kallnduer 1889 theroritte per má të paren herë Flin Hyenore. Veproji i palodhshem ndë Rrjollë, Pentár, Rrencë, Dajç, Bushat, e s' mramit ndë Barbullush, ku vuni kryet e diq.

Trupi i tí kje prúe ndë Shkoder e me 7 ndë kallnduer kje bartë ndë pushim të mramë mas një korteut pernjimend të madhshem.

Ndë sá na t' urojmë Pagjen e amshueme, të bien ndë mend, o shpirt i bekuem, per moter qi të kján, per gjak e gjat qi të dish-rojnë, per villazen meshtarë qi të deshten e të harron, per ato famullina ku i palodhshem sherbeve per katerbejë e një vjetë, per marë Arkidjeçezin e Shkoders qi ndë deket e ande bner një puntuer të censhem të Vëneshtës Hyenore.

P. N. P.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)